

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Felles rammeplan for lærerutdanningene – NTNUs innspill

NTNU takker for muligheten til å komme med innspill til forslag til ny rammeplan. Som det også har kommet fram i tidligere tilbakemeldinger, ønsker NTNU å gi uttrykk for at vi støtter departementets målsetting om mer overordnet styring av lærerutdanningene i Norge. Det er vår vurdering at en felles rammeplan kan bidra til å oppnå dette og styrke lærerprofesjonen. NTNU stiller seg positive til at den enkelte institusjon får større handlingsrom for studieprogramutvikling og institusjonelle strategiske prioriteringer.

Innledningsvis vil vi likevel uttrykke noen overordnede bekymringer, som knytter seg til kvalitet i utdanningsløpene:

1. Svekket økonomi i UH-sektoren spiller negativt inn på institusjonenes rom for å prioritere kvalitet, trinnspecialisering og faglig bredde. Det er en risiko for svekket kvalitet når økt fleksibilitet kombineres med svak økonomi som er avhengig av studenttall.
2. I kommuneproposisjonen for 2027 har regjeringen lagt fram forslag om at de vil redusere detaljerte forskriftskrav for ansettelse i lærerstillinger på ulike trinn. Sett opp mot den varslede mulige fleksibiliteten i utdanningene, kan dette være bekymringsfullt for lærerutdanningene. NTNU vil flåge verdien av at kravene til lærerkompetanse opprettholdes.
3. Rammeplan og utforming av studieprogram henger sammen med tilsetningskravene i skolen, spesielt for krav om studiepoeng i fag. Det er viktig for sektoren at disse kravene er definert før vi skal utvikle nye studieprogram.

Nye føringer

Det ble opplyst fra departementets side da arbeidet med mer overordnet styring ble igangsatt at ny rammeplan ikke skal pålegge institusjonene nye krav, og ny rammeplan skal kunne implementeres innenfor gjeldende økonomiske rammer for universiteter og høyskoler. Vi ser imidlertid at det ikke er gjennomgående for alle deler av utkastet til rammeplan, og vi ønsker å påpeke noen punkter der vi mener at rammeplanen gir

Postadresse

Postboks 8900
7491 TRONDHEIM

Org.nr. 974 767 880

E-post:
postmottak@ntnu.no
<http://www.ntnu.no>

Besøksadresse

Gløshaugen campus,
Hovedbygningen

Telefon

+47 73 59 50 00

Saksbehandler

Kirsti Jensen

Tlf: +47 73 59 31 71

strengere føringer enn de som gjelder i dag. Dette bryter med departementets intensjon og bør dermed endres:

I §7 Særlige bestemmelser om utdanningens innhold omtales hvor praksisopplæringen skal foregå: «Praksisopplæringen skal foregå på læringsarenaer hvor barnehagen og grunnopplæringens aktiviteter foregår.» Dette er en innstramning sammenlignet med gjeldende rammeplaner. NTNU mener at institusjonene fortsatt må ha handlingsrom med tanke på hva som forstås som relevante praksisarenaer (eksempelvis museum og kulturskole) og relevante praksisformer (eksempelvis simuleringer eller praksisopplæring på campus).

I §7 angis også omfanget av praksis i dager. For dagens lektorutdanning 8-13 utvides omfanget av praksis med fem dager. Dette vil kreve omlegging av lektorprogrammenene ved NTNU og medføre økte kostnader for institusjonene.

I §8 Nasjonale retningslinjer og studieplan omtales studentenes utvikling av norskerfardigheter: «Studieplanen skal beskrive hvordan utdanningene legger til rette for at studentene utvikler muntlige og skriftlige ferdigheter i norsk, herunder både bokmål og nynorsk.» Dette er et krav som ikke ligger inne i gjeldende rammeplaner for lektorutdanning for trinn 8-13 og PPU. Et slikt krav vil kreve omlegging av eksisterende utdanninger ved NTNU.

Utfordringer

Utkastet til ny rammeplan har noen momenter som NTNU ønsker å kommentere spesielt:

§ 3 Partnerskap i lærerutdanning

Partnerskap mellom utdanningsinstitusjonene og skoler/skoleeiere er faglig sett viktig for å utvikle gode lærerutdanninger. NTNU inngår i en rekke partnerskap, blant annet gjennom USSiT – Universitetsskolesamarbeidet i Trondheim og gjennom praksissamarbeid. NTNU stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig å pålegge institusjonene et slikt samarbeid i rammeplanen siden skolene og skoleeier ikke er jevnbyrdig bundet av denne forskriften, og siden begrepet partnerskap er et profesjonsfaglig komplekst begrep med rom for flere tolkninger. NTNU foreslår at omtalen av partnerskap flyttes til nasjonale retningslinjer.

§ 4 Navn på utdanningene

I utkastet til rammeplan foreslås det at alle lærerutdanninger skal ha navnet 'Lærerutdanning for ...' etterfulgt av alderstrinnene som studiet utdanner for. Det er NTNUs erfaring at det hersker en viss forvirring blant søkere og arbeidsgivere knyttet til navnene på dagens lærerutdanninger der utdanninger på samme nivå har ulik benevnelse (både GLU-kandidater og lektorkandidater ansettes som lektorer i skolen), og vi ser at det er behov for å klargjøre dette og ikke kommunisere en nivåforskjell som ikke eksisterer. Vi vil likevel peke på at den foreslåtte navngivingen ikke gjør det mulig å skille mellom lærerutdanninger av ulike omfang. For eksempel vil et femårig integrert program, en ettårig PPU og en toårig masterutdanning med integrert PPU kunne få samme navn: 'Lærerutdanning for trinn 8–13'. NTNU mener derfor at navn på utdanningene bør løftes i forbindelse med den planlagte

høringen. Som en institusjon som rommer alle utdanningsløp med unntak av barnehage, bidrar NTNU gjerne til å belyse disse spørsmålene.

§ 5 Felles kjernekompetanser

NTNU støtter at rammeplanen ikke skal inneholde læringsutbyttebeskrivelser, og at rammeplanen i stedet skal beskrive kjernekompetanser for lærerprofesjonen. I utkastet til rammeplanen er imidlertid kjernekompetansene både mange og relativt detaljert beskrevet. Dette er uheldig med tanke på institusjonenes mulighet til å fortolke rammeplanen og operasjonaliseringen av kjernekompetansene ved institusjonene. Disse bør være dynamiske og oppdaterte basert på nyere forskning. NTNU mener derfor at beskrivelser av kjernekompetansene heller bør inngå i nasjonale retningslinjer.

Særlig problematisk er det at kjernekompetansen faglig kompetanse sidestilles med øvrige kjernekompetanser i hoveddelen. Faglighet bør ivaretas i alle utdanningskontekster. NTNUs synspunkt er at faglig kompetanse bør framheves som mer sentralt og overordnet, sammenliknet med de øvrige, og at noen av disse kjernekompetansene med fordel kunne vært flyttet til nasjonale retningslinjer. I tillegg savnes fagdidaktisk kompetanse, som ikke er ensbetydende med didaktisk kompetanse.

§ 11-18 Underkapitler

Overordnet ser vi at underkapitlene har stor variasjon i utdypning av kjernekompetansene (gradvis reduksjon oppover i trinn); dette bør harmoniseres på tvers av underkapitlene for at rammeplanen skal framstå som én forskrift. Det etterlyses en større vektning av faginnhold for mellomtrinnet, og generelt en styrking av faginnhold framfor eksempelvis metode.

I § 14-3 Lærerutdanning for trinn 8-10 er det problematisk at 'utdanning som også utdanner for trinn 11-13' omtales som unntak. Dagens grunnskole-lærerutdanning og lektorutdanning må sidestilles.

§ 16 framstår begrensende. Det er behov for å tydeliggjøre at utdanningene kvalifiserer for undervisning både i ungdomsskolen (8.–10. trinn) og i hele det yrkesfaglige utdanningsløpet i skole og arbeidsliv, fra Vg1 til fag- eller svennebrev. Hoveddelen synliggjør i for liten grad opplæring som foregår i arbeidslivet.

Formuleringene om masteroppgaver er ulike på tvers av underkapitlene, i tillegg til at det er en egen formulering i hoveddelen som ikke harmonerer med underkapitlene. Dette bør gjennomgå. Inspirasjon til dette arbeidet kan for eksempel bygge på allerede gjennomført kvalitetsarbeid for profesjonsrettede masteroppgaver både nasjonalt (nasjonalt masternetverk for lærerutdanning) og ved NTNU (prosjektene PRANO og LABTED bl.a.).

Med hilsen

Geir Egil Dahle Øien
prorektor for utdanning